

Universitätsbibliothek Paderborn

De Adoratione Eucharistiæ

Boileau, Jacques

Viennæ, 1743

Cap. V. Argutiolæ quædam Dallæi ex Aula majori Palatii Parisiensis, &
Historia Zelacristi Regis Æthiopum fratris, petitæ diluuntur: & alia
argumenta adversus adorationem Eucharistiæ assumpta ex ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49201](#)

„ faisticarum Theoroia ad hunc locum
 „ venit, elevari quidem sacrum pa-
 „ nem testatur; de adoratione nullum
 „ verbum facit.

C A P U T V.

*Argutiolæ quædam Dallæi ex Aula
 majori Palatii Parisiensis, & Hi-
 storia Zelacristi Regis Æthiopum
 fratribus, petitæ diluuntur: & alia
 argumenta adversus adorationem
 Eucharistie assumpta ex miracu-
 lis in gratiam adorationis, ut pu-
 tat, confictis, monumentis anti-
 quitatis Ecclesiasticæ certis & in-
 dubitatis solvuntur.*

I. **P**ostquam usum & consuetudinem
 Parisiis receptam tædiosa nar-
 ratione exaggeravit Dallæus, qua non
 solum in Aula majore, sed in omnibus
 angulis & mæandris Palatii Parisiensis,
 omnes homines circa horam undeci-
 mam matutinam, audito pulsu cam-
 panu-

panulæ, quæ Sacerdotem in facello quodam vicino celebrantem, ad consecrationem Hostiæ procedere significat, genua flectunt; & imposito confessim silentio, mugitus litigantium conquiescunt, & motus hominum inter se repugnantium statim componuntur: attonitus observat, similem ascensim primis Ecclesiæ sacerulis penitus ignotam fuisse; adeoque concludit, prætermissam omnino fuisse adorationem Eucharistiæ. Ejusmodi ratiocinationem confirmat, ut sibi persuadet, invictissime exemplo Zelacristi Regis Æthiopum fratri, qui, ut referunt Jesuitæ in Annalibus Æthiopum ad annum MDCXXVI. tanto fervore accusus erat ad procurandam adoracionem Eucharistiæ, ut Missam in castris suis celebrari jusserrit, & elationem seu ostensionem Hostiæ tympano indici, ut hunc cultum copiæ suæ corpori Christi exhiberent. Et postquam animadvertis Minister, Eusebium Cæsariensem, in Vita Constantini Magni Imperatoris Christianissimi, nihil ejus-

138 DE ADORATIONE

modi retulisse, & de adoratione Euchariæ mentionem nullam fecisse; quærit, qui in hac re tam fuit accuratus Historicus, cur de adoratione Euchariæ tacuisset, si quid ei curæ in exercitu impendisset Constantinus. Eo enim recidunt vires hujuscce argumenti Dallæi, adversus adorationem corporis Christi in Eucharistia.

Respons. Revera fatemur, generali ejusmodi genuflexionem ad pulsum campanulæ in antiquis Scriptoribus non reperiri; & ante annum MDCXXVIII. quo Rupella capta est, tam generaliter in Palatio Parisiensi peractam non fuisse. Sed cum hoc anno inermem ac nudam senserit hæresim populus Christianus, coactis ad hanc genuflexionem ipsis Hugonotis, injuriam sibi factam fervore submoroso religionis accensus retaliavit, qua Protestantes in Anglia, Batavia, & aliis regionibus, in quibus dominantur, Mahumedianis truciores, Presbyteros & Monachos syrmate laicali indutos, & quasi larvatos, per urbes incedere

CO.

cogunt, imposta carceris & saepius capitis pœna. Fatemur enim, Constantinum non statuisse instar Zelacristi tympano indici consecrationem aut ostensionem Hostiæ in suis castris factam: sed obfirmato pectore contendimus, perperam assumi ex ejusmodi omissione conclusionem adversus adorationem Eucharistiæ; quippe quam ex Vita Constantini ab Eusebio Cæsariensi scripta perspectam habemus libro IV. quo synaxim ad celebrationem Eucharistiæ, adorationem κατ' ἔξοχῳ, per excellentiam vocat: Τῇ τιῷ λατρείᾳ τῷ Θεῷ παρεῖναι, ad adorationem Dei convenire, hoc est, ad synaxim & Eucharistiam. S. Epiphanius paulo post Eusebium, eadem dicendi ratione usus est in Epitome fini Operis adjecta: ἐν τοις ἐπ τόποις λατρείᾳ οἰκονομίᾳς εν τῇ πέμπτῃ γίνεται, ὡρᾳ ἀνατην. In quibusdam locis adoratio dispensationis celebratur Feria quinta, hora nona. Et S. Cyrillus Alexandrinus, Epist. ad Nestorium, relata inter Acta Concilii Ephesini, lib. I. cap. 2. a nobis laudata: τιῷ ἀναίματον εν τοῖς σκηλησίαις τελοῦμεν

λα-

Aarēas. In cruentam in Ecclesiis adoratio-
nem perficimus. Quis vero ex his jam
non intelligat, adorationem Euchari-
stiæ tempore Eusebii fuisse cognitissi-
mam, solumque ritum cultus & ado-
rationis externum fuisse mutationibus
& amplificationibus obnoxium? De
veritate tam perspicua abnuere nobis
non possunt Protestantes; sciunt enim,
primis Ecclesiæ sæculis, majores no-
stros repudiasse templa pagano ritu
polluta, non secus ac idola, eaque Gen-
tilibus æquabiliter exprobrasle intel-
ligunt ex libris Origenis contra Cel-
sum, (a) ex S. Cypriano, (b) ex La-
etantio Firmiano, (c) & Minutio Feli-
ce. (d) Non utebantur etiam campa-
nis ad indicendas verbi divini concio-
nes, aut synaxes suas; quarum usum
recepérunt ipsi Protestantes: quibus
si jam uti licet ad regendam supersti-
tionis suæ multitudinem, & convocan-
dam plebem ad preces & synaxes suas,
quas pias & religiosas existimant; quid
vetar-

(a) *Lib. 7. pag. 373.* (b) *De vanit. Idol.* (c) *Institut. lib. i. & 3.* (d) *Dial. Octavius.*

vetabit Cbristianos de veritate corporis & sanguinis Christi convictos & non dubitantes, ejusmodi campanulis indicere ostensionem & consecrationem sanctissimæ Hostiæ, aut etiam tympano, uti Zelacristus Æthiopiæ Princeps in suis castris fieri præceperat?

II. Argutiolas ejusmodi cumulat Dallæus accessionibus objectionis novæ, quam assumit ex miraculis, quæ facta & dedita opera inventa fuisse sibi persuadet, ad tuendum & sustentandum dogma præsentiae realis & transubstantiationis in mentibus populi ejusmodi prodigiorum semper avidi. Inter cætera exscribit miraculum ex Historia Societatis JESU, lib. II. §. 27. in qua narrat Orlandinus, asellos animadvertentes a Presbytero quodam Eucharistiam deferri omni pompa & ritu postpositis, genua flexisse: & ex Chronico S. Antonini, parte III. tit. XXIV. cap. 3. §. 2. qui refert, mulum hæretici Tolosani, triduana fame irritatum, sibi oblatam Eucharistiam, mergite fœni posthabita, coluisse: &

ex

142 DE ADORATIONE

ex piis Hilaribus Angelini Gazæi Jesuitæ, pag. 35. qui refert S. Franciscum tam castigate oviculam cicurasse, ut audito pulsu nolæ confessim genua fleßeret. Cum vero sibi persuadeat, ejusmodi miracula apud vetustissimos Scriptores inventum nullum habere; hæc omnia post receptam in Ecclesia adorationem Eucharistiæ, ad ludificandas mentes hominem, & ad ejus cultum incendendas, anno circiter MCCXX. inventa & fabricata fuisse, defendit.

Respons. Evidem vadari nollem ejusmodi miraculorum Scriptores, Orlandinum, & Angelinum Gazæum, & alios, quorum præsidio ac scribendi libertate fides Ecclesiæ non tegitur, nec sustentatur. *Hi enim vehementer Ecclesiæ Christi incommodant*, inquit Melchior Canus, Episcopus Canariensis, unus e Concilii Tridentini Patribus, lib. XI. de Locis Theologicis cap. 6, pag. 537. *Qui res Divorum præclare gestas non se putant egregie exposituros, nisi eas fictis revelationibus & miraculis adornarint.* Tam imbe-

imbecillis fulcris non sustentatur veritas. At vero cum miracula adeo certa sunt, & extra omnem dubitationis aleam posita, ut ipsi Protestantes ea Authoribus illa referentibus abjudicare non audeant: nihil magis institutis rationis & æquitatis congruum est, quam ea assumere ad confirmandam Christianæ religionis veritatem. Eiusmodi autem nobis non desunt, in rem adorationis Eucharistiæ comprobandum, apud veteres Scriptores, quorum fidem ac sinceritatem homines Protestantes in falsi suspicione non ponunt.

S. Cyprianus, Episcopus Carthaginensis, & Martyr, anno Christi CCLVIII, inter vetustissimos Scriptores jure merito recensendus, lib. de Lapsis, quatuor miracula de Eucharistia narrat magis stupenda & percellentia iis quæ Orlandinus & Angelinus Gazæus referunt, & quæ Dallæus nobis immeritis reprobat: quæ tamen Minister superstitionis Calvinianæ, Author non indoctus Responsionis ad librum vernacu-

naculum, sub titulo Officii sanctiss. Sacramenti, in dubium non revocat, pag. 108. in examine secundi Officii.

Porro conceptis verbis hæc miracula refert S. Cyprianus pag. 201. edit. Rigaltii, & propriis oculis hæc se vidisse attestatur: Præsente ac teste meipso, accipite quid evenerit. Parentes forte fūgientes dum trepidi minus sibi consulunt sub nutricis alimento parvulam filiam reliquerunt, relictam nutrix detulit ad Magistratus. Illi ei apud idolum quo populus confluebat, quod carnem necdum posset edere per etatem, panem mero mixtum, quod tamen & ipsum de immolatione pereuntium supererat, tradiderunt. Recepit filiam postmodum mater. Sed facinus puella commisum tam loqui & indicare non potuit, quam nec intelligere prius potuit, nec arcere. Ignoratione igitur obreptum est, ut sacrificantibus nobis eam secum mater inferret. Sed enim puella mixta cum sanctis, precis nostræ & orationis impatiens, nunc ploratu concuti, nunc mentis æstu cœpit fluctuanda jactari, & velut tortore cogente, quibus poterat indicis conscientiam facti in simpli cibis

EUCHARISTIÆ LIBER II. 145

cibus adhuc annis ruditis anima fatebatur. Ubi vero solennibus adimpletis, calicem Diaconus offerre præsentibus cœpit, & accipientibus cæteris locus ejus advenit; faciem suam parvula instinctu divinæ Majestatis avertere, os labiis obturantibus premere, calicem recusare. Perstigit tamen Diaconus, & reluctanti licet, de Sacramento calicis infudit. Tunc sequitur singultus & vomitus. In corpore atque ore violato Eucharistia permanere non potuit. Sanctificatus in Domini sanguine potus, de pollutis visceribus erupit; tanta est potestas Domini, tanta majestas. Secreta tenebrarum sub ejus luce detecta sunt, Sacerdotem Dei nec occultæ crima fefellerunt. Hoc circa infantem, quæ ad eloquendum alienum erga se crimen neandum habuit ætatem.

Secundum miraculum non minus percillit, quam primum: sic autem continentis sermone narrat S. Cyprianus: At vero ea, quæ ætate provecta, & in annis adultioribus constituta sacrificantibus nobis latenter obrepserit, non cibum, sed gladium sibi sumens, & velut quædam venena lethalia inter fauces & pectus san-

K
gui-

guinem admittens, angī \mathcal{S} anima exæstuan-
te concludi postmodum cœpit. Et pressuram
non jam persecutionis, sed delicti sui passa,
palpitans \mathcal{S} tremens \mathcal{S} concidit. Impuni-
tum diu non fuit nec occultum dissimulatæ
conscientiæ crimen; quæ fefellerat hominem,
Deum sensit ultorem.

Tertium reverentiam in perceptio-
ne Eucharistiæ adhibendam cum ter-
rore demonstrat. Et cum quædam, in-
quit Cyprianus eodem loci, arcam suam,
in qua Domini sanctum fuit, manibus in-
dignis tentasset aperire; igne inde surgen-
te deterrita est, ne auderet attingere.

Quartum vero non minorem stu-
porem concitat. Et aliis quia \mathcal{S} ipse
maculatus, sacrificio a Sacerdote celebrato,
partem cum cæteris ausus est latenter acci-
pere; sanctum Domini edere, \mathcal{S} contredic-
are non potuit; cinerem ferre se apertis ma-
nibus invenit. Documento unius ostensum
est, Dominum recedere, cum negatur; nec
immerentibus ad salutem prodesse quod su-
mitur, quando gratia salutaris in cinerem,
sanctitate fugiente mutetur.

Si ejusmodi miracula a Scriptori-
bus

EUCHARISTIÆ. LIBER II. 147

bus sæculi XIII. referrentur, quasi falsa & supposititia Ministri dubio procul repudiarent, & ad stabiliendam obser vantiam & adorationem Eucharistiæ inventa suggillarent. Verum non solitario S. Cypriano relationem ejusmodi miraculorum acceptam referre debemus: sed & S. Gregorio Nazianzeno, qui Orat. xi. narrat historiam suæ sororis S. Gorgoniæ, quæ beneficio Eucharistiæ cum lachrymis admixtæ, bonam valetudinem corporis & animæ recuperavit: quam priori libro cap. 5. laudatam, hic iterum exscribere tædio esset. Non absimile miraculum refert Orat. xix. de patre suo, qui mala valetudine debilitatus, vires & robur ab Eucharistia sola recipiebat.

Ἵωδε μόνης ἐρρώνυπτο τῆς λαζαρεγίας, Εἰ υποχώρει τὸ πάθος, ὡς ερ ἐξ ἀντολῆς Φυγαδελόρδου. Ex sola Liturgia robur accipiebat, ac moribus tamquam ex edicto Θ imperio fugatus se subducebat.

Denique, non possunt nobis respondere Ministri Protestantes, post annum MCCXX. in Vitis Patrum scri-

148 DE ADORATIONE

ptum fuisse & insertum, quod Pela-
gius, Diaconus Ecclesiæ Romanæ, qui
anno Christi DLV. Vigilio Papæ suffe-
ctus est, de Græcis Latine vertit, &
cujus mentionem facit Photius, Co-
dice xcviij. suæ Bibliothecæ, qui se-
culo IX. vixit: & cujus autographum
Græcum publici juris fecit paucis ab-
hinc annis doctissimus Socius Sorbo-
nicus, Joann. Bapt. Cotelerius, ex Co-
dicibus MSS. Regiis, tomo I. Monu-
mentorum Ecclesiæ Græcæ, pag. 421.
Ex quo manifeste intelligimus, mille
annis ante ortum hæresis Calvinianæ,
veritatem Eucharistię quam defendit
Ecclesia Romana, miraculis singulari-
bus & terrificis Deum confirmasse, &
ab opiniorum hominum figmentis
vindicasse. Porro ita miraculi minu-
tissima & adjuncta prosequitur Author,
ut dubitandi locum nemini homini re-
linquat, & hic plene ac cumulate il-
lud exscribere tædio esse non possit.

Διηγήσατο ὁ Αἰεῖς Δανιὴλ ὁ Φαραὼντος,
ἄπειν ὁ πατὴρ ἡμῶν Αἰεῖς Αρσένος (is fue-
rat Præceptor liberorum Imperatoris
Theo-

Theodosii) τῷ τοῦ Σκηνιώτου, ὅπερι λῷ πρακτικὸς μέγας, αὐτελῆς ἐγένετο εἰς τὴν πίστιν· Καὶ ἐσφάλετο Δῆμος ἴδιωτείαν· καὶ ἔλεγον· σὺν ἔστι Φύσει ὁ ἄρτος ἐν λαμβανόμενῳ, σῶμα χειροῦ, ἀλλ' αὐτίτυπον. καὶ ἤκουσαν δύο γέροντες ὅπερι λέγει τὸν λόγον τούτον. καὶ γνώσκοντες μέγαν ἀντὸν ὅντα τὸν Βίον, ἐλογίσαντο ὅπερι ἐν ακαίᾳ καὶ αὐτελάτηπι λέγει. Καὶ ἥλθον τῷδες ἀντὸν, καὶ λέγοντες ἀντὼν· Αἴσσα, λόγον ἤκουσαν μεταλαμβανόμενοι, σὺν ἔστι Φύσει σῶμα χειροῦ, ἀλλ' αὐτίτυπον ἔστι. λέγει ὁ γέρων· ἐγώ εἰμι ὁ τοῦτο λέγων. οἱ δὲ παρεκάλουσιν ἀντὸν λέγοντες· μή γάρ τις κρατήσῃς Αἴσσα, ἀλλ' ὡς παρέδωκεν ἡ καθολικὴ σκηνησία ἡμεῖς γε πιεύσομεν, ὅπερι ἀντὸς ὁ ἄρτος, σῶμα δέ τοι τὸ χειροῦ, καὶ τὸ ποτήριον, ἀντό δέ τοι ἀμμα τὸ χειροῦ, καὶ ἀλίθειαν, καὶ δέ πατέρα αὐτίτυπον. ἀλλ' ὡστερὶ ἐν ἀρχῇ χοῦν λαβών διποτῆς γῆς ἐπλαστε τὸν ἄνθρωπον πατέ εἰκόνα ἀντό, καὶ δέεις διώσαται εἰπεῖν, ὅπερι σὺν ἔστιν εἰκὼν Θεοῦ, εἰ δέ πατάληπτος· γάρ τος ὁ ἄρτος ὃν εἰπεν ὅπερι σῶμά μου ἔστιν, γάρ τος πιεύσομεν ὅπερι πατέ αλίθειαν σῶμα δέ τοι χειροῦ. οἱ δέ γέροντες ἔφη· ἐάν μη πειθῶ διποτῆς πράγματος, δέ πληροφορεῦμα. οἱ δέ εἶπον τῷδες ἀντὸν· δεηθῶμεν τῷ Θεῷ τὴν ἐθεομάδα τριτίων τῷδε τῷ μυστηρίῳ τούτῳ, καὶ πιεύσομεν ὅπερι ὁ Θεὸς διποιαλύπτει ἡμῖν. οἱ δέ γέροντες μεταχειρίσθησαν τὸν λόγον· καὶ ἐδέεστο τῷ Θεῷ, λέγων· Κύριε, σὺ γνώσκεις ὅπερι δέ πατέ πανίστιν απιστῶ· ἀλλ' ὅπως μή ἐν αἰγυνωσίᾳ πλανηθῶ, διποιαλύψον μοι Κύριε Ιησοῦ Χριστοῦ. απελθόντες δέ οἱ

K 3

۲۶۰۹۸-

γέροντες εἰς τὰ κελλία ἑαυτῶν, παρεκάλοων τὸν Θεὸν ὡς ἀντοὶ, λέγοντες· Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ, δόμινοι ἀλυφὸν τῷ γέροντι τὸ μυστήριον τόπῳ, ἵνα πιστεύσῃ, οὐδὲ μηδπολέσῃ τὸν κόπον αὐτῷ. οὐδὲ εἰσικουσεν ὁ Θεὸς ἀμφοτέρων. οὐδὲ πληρωθείσος τῆς ἐβδομάδος, ἥλιθον τῇ κυριακῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἔστησαν ὅποι τὸ ἀντὸν οἱ τρεῖς μόνοι εἰς ἐν ἐμβρύμιν, μέσος δὲ λιβῶν ὁ γέρων. ανεῳχθησαν δὲ ἀντῶν οἱ ὄφαλοι. Καὶ ὅτε ἐτέθη ὁ ἄρτος εἰς τὴν ἀγίαν τράπεζαν, ἐφαίνετο τοῖς τρισὶ μόνοις ὡς παρδίον. οὐδὲ ὡς εἰξέτεινεν ὁ πρεσβύτερος τὴν χειρανθλάσσαν τὸν ἄρτον, οἶδον ἀγγελόντος κυρίου κατῆλθεν ἐξ ὑρανοῦ ἔχων μάχαιραν, Καὶ ἔζησε τὸ παρδίον, οὐδὲ ἐκένωσε τὸ αἷμα αὐτὸν εἰς τὸ ποτήριον. ὡς δὲ ἐκλασεν ὁ πρεσβύτερος εἰς μικρὰ μέρη τὸν ἄρτον, οὐδὲ ὁ ἀγγελός ἐκοπίειν ὡς τὸ παρδίον μικρὰ μέρη οὐδὲ ὡς ψευσθῆν λαβεῖν ὡς τῶν ἀγίων, ἐδόθη τῷ γέροντι μόνῳ κρέας ἡματωμόν· οὐδὲ ιδών, ἐφοβήθη· οὐδὲ ἐκρύψε, λέγων· πιεύω κύριε, ὅπι ὁ ἄρτος σῶμά σου ὔστι. οὐδὲ διέβησε ἐγέρμετο τὸ σῶμα τῇ χειρὶ αὐτῷ κρέας, ἄρτος καὶ τὸ μυστήριον. οὐδὲ μετέλαβεν ὁ χαριστῶν τὸ Θεῷ. οὐδὲ λέγουσιν· αὐτῷ οἱ γέροντες· ὁ Θεὸς οἴδε τὴν ἀνθεωπίνην Φύσιν, ὅπι ὁ διώατας Φαγεῖν κρέα ὡμά, οὐδὲ τὸ μετεποίησε τὸ σῶμα εἰς ἄρτον, οὐδὲ τὸ αἷμα αὐτὸν εἰς οἶνον, τοῖς πίστει δεχομένοις. ηὐχαρίστησαν τῷ Θεῷ τῷ τὸ γέροντος, ὅποι ἀφῆκεν διπολέσθαι τοὺς κόπους αὐτῷ. Καὶ ἀπῆλθον οἱ τρεῖς μετὰ χαρᾶς εἰς τὰ κελλία ἀντῶν.

*Abbas Daniel Pharanita narravit hanc:
Dixit pater noster Abbas Arsenius de quo-
dam*

dam Scetiota, quod magnus esset in agendo, in fide vero simplex: unde quia erat idiotæ, fallebatur, ac dicebat; Non est revera corpus Christi, panis quem sumimus, sed antitypum, seu figura. Et audierunt duo Senes, quod talem proferret sermonem. Scientes autem magnum eum esse vitæ moribus, reputaverunt, ita loqui ex simplicitate, absque malitia. Unde ad eum profecti dixerunt; Abba, sermonem fidei contrarium audivimus de quodam, quod putet non esse vere Æ natura corpus Christi quem sumimus panem, sed esse antitypum. Respondit Senex; Ego sum qui ita sentio. Illi vero monuerunt eum hisce verbis; Abba, noli sic tenere, sed quemadmodum tradit Ecclesia Catholica. Nos enim credimus, quod ipse panis, corpus sit Christi, Æ calix, ipse sit sanguis Christi, secundum veritatem, non secundum figuram. Sed sicut in mundi principio Deus pulverem de terra accipiens, hominem formavit ad imaginem suam, nec quisquam dicere potest, non esse imaginem Dei, quamvis incomprehensa sit imago: ita etiam de pane de quo dixit; Corpus meum est; sic credimus, quod juxta veritatem cor-

152 DE ADORATIONE

pus sit Christi. Tum Senex infit; Nisi res ipsa persuaserit, non plene mihi erit satisfactum. Illi ad eum; Deum deprecemur per hanc hebdomadam circa mysterium hoc, confidimus, eum nobis revelaturum. Senex vero cum laetitia admisit sermonem; Deumque orabat, dicens: Domine, tu scis, me non propter malitiam esse incredulum; sed ne per ignorantiam aberrem, mihi revela, Domine JESU Christe. Senes quoque regressi ad suas cellas, obsecrabant Deum, ac dicebant: Domine JESU Christe, mysterium istud revela Seni, ut credat, nec perdat labores suos. Et exaudiuit Deus utrosque. Completa ergo hebdomada, venerunt Dominico die ad Ecclesiam, steteruntque unatres soli in uno embrimio; (sive, sedili) medius autem erat Senex. Tunc aperti sunt oculi eorum. Nam cum panis ad sacram mensam positus fuisset, tribus foliis apparebat velut puerulus. Et ubi manum extendit Presbyter ad frangendum panem, ecce Angelus Domini descendit de cœlo, habens cultrum, & puerulum mactavit, ac sanguinem Iesu infudit in calicem. Tum quando Presbyter in particulas fregit panem, etiam

Ange.

Angelus e puerulo particulas incidebat. Ut porro accesserunt ad sumendum e sanctis, soli Seni data est caro cruenta. Quod intuitus, timuit, & clamavit, dicens: Credo, Domine, quod panis corpus tuum sit, necnon calix sanguis tuus. Atque illico caro quam præ manibus gerebat, evasit in panem, juxta mysterium. Et communionem sumpsit, gratias agens Deo. Ajunt ei Senes; Novit Deus humanam naturam, quod carnis crudis vesci nequeat; ideo corpus suum transformavit in panem, & suum sanguinem in vinum, iis qui fide suscipiunt. Et gratias egerunt Deo de Sene, quod non permisisset perire labores illius. Tunc abierunt tres illi in cellas suas ingenti cum gaudio.

III. His addere possumus solutionem objectionis novæ, quam assumit Dallæus ex Sinarum Historia, quam scripsit Trigaltius, qui libri V. cap. 7. refert de quodam neophyto actuagenario, cui nomen erat Fabio, ad extremas vitae angustias redacto, & gravi morbo laborante, quem sine viatico corporis Christi in mortis paroxysmo relinquendum Jesuitæ decreverant:

K 5] quip-

154 DE ADORATIONE

quippe cum sœviente tunc temporis
persecutione, cum pompa & cæremo-
niis adsuetis deferre non liceret. Sed
tandem ad ædes Jesuitarum delatum
refert Historicus, Eucharistiam exten-
sis aulæis, & accensis cereis honoris-
centissime recepisse.

Ex his concludit Minister, dissimi-
lem esse hodiernæ Ecclesiæ & antiquæ
effigiem : primis enim sæculis ejus-
modi pompas & cæremonias, tempo-
ribus præsertim persecutionum, inco-
gnitas esse cognitissimum est. Citat
in hanc rem S. Justinum Martyrem,
qui Apologia II. testificatur, Euchari-
stiam ad absentes postpositis pompis
ac cæremoniis deferri ; & Eusebium
Cæsariensem, qui libro VI. capite 44
ex S. Dionysio Alexandrino refert,
puerum a Presbytero missum, Sera-
pioni seni morienti eandem ministras-
se ; & Martyrologia Adonis, Bedæ, &
Baronii, quæ attestantur, Tharsitium
Acolythum, sœvientibus persecutio-
nibus Valeriani & Gallieni, corpus
Christi ad fideles attulisse : sicque in-
stituta

stituta antiqui & moderni ritus dissimilitudine, novitatem adorationis Eucharistiæ se constituisse non dubitat.

Respons. Jam non examino, an Trigaltius ea conditione Historiam Sinarum scripserit, ut nihil veri dicere timuerit, nihil falsi dicere ausus sit. Ut cumque res sit, Melchior Canus de Historicis ejusmodi sic scripsit lib. II. de Locis Theologicis cap. 6. pag. 536. *Eiusmodi ante hos pocos dies quædam fabulæ prodiere, quarum & authores & loca adeo longo intervallo distant, ut an mentionantur illi non possit inveniri, an hæc sint addubitari etiam possit. Sed bene habet, quod totum narrationis corpus commentarium apparet; ut quod Hispanorum sermone teritur, id quoque in hac re facile probes:* DE LUENGAS VIAS, LUENGAS MENTIRAS. Et libenter dicere non pertimesco, Jesuitas tempore persecutionis potuisse, relictis cæremoniis & aliis cultus exterioris pompis, Fabio ægrotanti viaticum corporis Christi deferre, non violato jure Ecclesiæ Catholicæ: cuius Ministri clam, & omni ritu extrinseco post-

postposito, Eucharistiam deferunt in
Anglia & Batavia, ac in omnibus lo-
cis, in quibus hæretici Principis his
ritibus uti vetant.

Scrupuli Jesuitarum Ecclesiæ Ca-
tholicæ in religionem non veniunt,
eosque pro legibus non habet. Immo
vero in ipsa Gallia Christianissima, so-
lenniores ritus in Eucharistia deferen-
da cum umbella, & funeralibus accensis,
majoribus tantum in urbibus obser-
vantur. Presbyteri vicani, moribus
agrestibus qui legibus Ecclesiæ non
officiunt, sæpe equites aut pedites,
habita ratione tempestatis, hyemis,
aut longitudinis itineris, ad ægrotos
pagorum, corpus Christi in pyxide
collo pendula inclusum, deferunt, sine
umbella, & sæpe amictu linteo made-
facto, cereo inundante pluvia extin-
cto. Nunquam Christus magis ado-
randus mihi visus est, quam in hoc
triumpho paupertatis. Nihil igitur
magis absurdum aut supervacaneum
est, quam ex carentia rituum ejusmo-
di & cæremoniarum exteriorum in
pri-

primitiva Ecclesia , persecutionum temporibus suspiciosissimis , adorationis carentiam aut defectionem arguere. Ex carentia templorum , quæ Deorum simulacris inquinata , velut idola ipsa , primi Christiani explodere videbantur , & quæ jam libertas Christiana in officina pietatis ac veræ religionis amplissima fabricavit ; colligere licebit adorandi Dei legem non fuisse primis Christianis impositam : quod incogitabile semper visum est homini , cui tenacitas opinionum sensum communem non abstulit. Sed econtra , ex anxietate , solicitudine , & ingenti primorum Christianorum cura in deferenda ad ægrotos & absentes Eucharistia , omnibus cultus externi ritibus spoliata , aut nondum exornata , & jam a Calvinianæ superstitionis sectatoribus impie & inhumaniter abrogata , verum Eucharistiæ cultum & sinceram adorationem intelligere necesse est. Quam rationem enim tam sanctæ quam antiquæ consuetudinis abrogandæ adferre possunt , præter defec-

tion-

fectionem suam ab adoratione Euchari-
stiæ, & Ecclesiæ Catholicæ fide?

IV. Addit Dallæus, olim ætate S.
Irenæi, sive secundo Ecclesiæ sæculo,
Episcopos invicem misisse Euchari-
stiæ communicationis signum, &
quasi tesseram in domo Dei hospita-
lem. Sed absurdum est, ex ejusmodi
consuetudine colligere denegatam Eu-
charistiæ adorationem: immo vero ex
ea patet, veteres Episcopos & Chri-
stianos nihil magis in pretio habuisse;
ipsumque Christum fuisse communio-
nis inter fideles sacrum & inexplica-
bile vinculum.

CAPUT VI.

*Varia solvuntur argumenta Dallæi
adversus adorationem Euchari-
stiæ, petita ex variis usibus, & piis
exercitationibus Jesuitarum.*

I. PRIMUM argumentum assumitur
ex consuetudine recepta apud
Jesuitas, diebus solennitatis & lætitiae,
expo.